

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om Aabenbaring, Kunst og Vidskab

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 250. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_312_10-txt-shoot-idm1059.pdf (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

251| Henseende til Vidskab synes nu vist nok de *begribelige* Hemmeligheder at være *Hoved-Sagen*, da det er dem der skal forklare os Mennesket og Verden i deres *oprindelige* Forhold og Bestemmelse, men vi kan dog godt forstaae, at den overnaturlige Aabenbaring, ei gjorde dem, men de ubegribelige til *sin Hovedsag*, og at ethvert Menneske, der vil sig selv vel, maa gjøre det Samme, thi hvad nytter det ham at vide hvad han skulde være, naar han ikke bliver det! Imidlertid kan vi dog og forstaae, deels at Vidskaben, Mennesket var bestemt til at naae, skal naaes, og deels at Indsigten i, hvad vi ere skabde til og faldne fra, skal og kan være virksom til at vække Bekymring over Tabet og Længsel efter Opreisning. Heraf maa da følge, at den overnaturlige Aabenbaring meddeler, ofte kun som i Forbigaaende de Vink, der ere nødvendige til at *rense* og *udfylde* den naturlige, og at Troen paa de ubegribelige Hemmeligheder maa avle Forstand til at begribe de øvrige. Nødvendigheden heraf ligger i den evige Sandhed selv, og for Mueligheden borger os den guddommelige Viisdom og Almagt, ja, uagtet det synes mange urimeligt, saa viser dog Historien, at det er saa, og vi kan ret godt see, at det ikke er urimeligt men kun foru252derligt; thi ved Opreisningen maa det sande Menneske gjenfødes i os, og under sin Vext udvikles til at begribe Alt, hvad det forordnedes til. *Hvorledes* nu Begreb naturlig udvikler sig, det er et psykologisk, hvorledes og hvorvidt Menneske-Begrebet *har udvidet sig*, derimod et historisk Spørgsmaal, og hvorvidt det første skal kunne besvares, beroer igjen paa, hvorvidt vi historisk ere komne, saa vi gjøre bedst i at holde os til det historiske Spørgsmaal, der, i sin Tid, nødvendig maa besvare det andet. Imidlertid kan det aldrig skade først at see ind til sig selv, thi paa vore Vilkaar kommer det dog atter an hvad vi skal kunne see i Historien, og meer end vi have, kan vi umulig begribe. Det Første vi nu kan bemærke, er soleklart, nemlig at selv Ønsket om at kiende og begribe en Sag ikke kan opstaae, med mindre vi have en Forestilling om den, samme være nu for Resten saa dunkel og uvilkaarlig som den vil; men ligesaavist er det, at vi lære aldrig at begribe nogen Forestilling, dersom vi ikke fatte en Slags Kiærlighed til den, ønske at tilegne os den heel eller for en Deel, og er det os nu om at gjøre, at vide hvad vi har, da stræbe vi at gjøre os Forestillingen saa klar som mueligt. Lykkes dette os, saa at den bliver os ligesaa klar som vor Selv-Bevidsthed, da har vi be253grebet den, *som* vi begribe os selv. Er nu Forestillingen sandselig ∴ *betegner* den en sandselig Gienstand som kan forefindes i Rummet, da bliver det Haandens Sag at klare Tingen, og naar vi, ved at adskille og sammenføie (ved Experiment) kan prøve vor Forestilling fra alle Sider, da faae vi et klart sandseligt Begreb om Tingen, saa klart nemlig, som vi har om vort eget *Legeme i sig selv*. Er Forestillingen derimod oversandselig ∴ *betegner* den en Sag som ikke kan forefindes i Rummet, da maae vi give Tid, thi da kan den kun klare sig i *sine Virkninger* med Tiden. Giør den nu imidlertid et *stærkt* og *kiærligt* Indtryk paa os, da stræbe vi at afbilde og udtrykke den i noget Sandseligt, og gjøre vi det, da er derved skeet et Skridt til dens Forklaring, thi *forsaavidt* Afbildningen hos andre kan vække samme Forestilling, *forsaavidt* har Forestillingen faaet en sandselig Gienstand, hvorved den paa en Maade kommer i Fornuftens Hænder. Det behøver neppe at anmærkes, at Talen her er om *Konst* i vidtløftig Forstand, men vel kunde det behøves ret smaalig at belyse denne dunkle Overgang fra Forestilling til Begreb om aandelige Ting, naar man kun selv var dermed i det Klare. Det er jeg nu ingenlunde, og maa altsaa overlade den Ære til mine Mestere, 254| hvis Bopæl vel er nem at finde, men da de muelig, for mine Læsere, kunde nægte sig hjemme, skylder jeg disse Meddelelse af de Glimt jeg har.